

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“,
специалност: 05.08.04. „Изкуствознание и изобразително изкуство“

Тема на дисертационния труд:

БЪЛГАРСКИЯТ ВИДЕОАРТ (1990 – 2010г.) – ВЪЗНИКВАНЕ, ПОСТИЖЕНИЯ, ПРОБЛЕМИ

Автор на дисертационния труд:

Юлиан Николов Митев

Научен ръководител:

Проф. д.и.н. Свилен Стефанов

Автор на становището:

Проф. д-р Орлин Дворянов (катедра „Изобразително изкуство“, ФНПП, СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният дисертационен труд с автор Юлиан Митев отговаря на формалните изисквания към докторантските изследвания в областта на изкуствознанието. Общият обем на труда е 235 стр. От тях текстът обхваща 206 стр. В 9 стр. са посочени източници на емпиричен материал, а библиографията обхваща 20 стр. (232 заглавия на кирилица, латиница и интернет източници). Структурата на труда е изградена от увод, три глави, заключение и библиография. Търсеният баланс между тях до голяма степен е постигнат, може би с изключение на ненужно разтегнатия увод, който обхваща 46 стр.

Авторефератът включва 40 стр., декларация за оригиналност и списък на публикациите по темата. Последните са общо пет на брой като едната в момента е под печат.

Темата на труда е актуална тъй като българският видеоарт, по обективни причини свързани с политическата конюнктура преди промяната, е явление в художествения живот на страната през последните двадесет години. При това появата и развитието му са паралелно свързани с навлизането на компютърните технологии в живота на българите. Важен мотив при избора на темата е и необходимостта за разграничаване на видеоарта от киното и телевизията, тъй като в съзнанието на немалка част от обществото тези области са с размити граници. Така или иначе видеоартът в България трудно намира полагащото му се място в публичното пространство, за което свидетелстват неголямото количество публикации по темата. В този смисъл трудът на Юлиан Митев е навременен и необходим.

Внимание заслужава авторският стил на поднасяне на идеите в текста. Ясно проличава, че Юлиан Митев се е задълбочил максимално в темата, взел е присърце проблема и гори от желание да сподели с читателя своите наблюдения и разсъждения. При това използва академичен език, който на моменти е доста усложнен и натоварен с понятия, но областта на изследването го предполага. Усложненият и многопластов на места изказ, обаче е добре балансиран чрез факта, че авторските бележки са направени под линия на съответната страница и това помага на читателя лесно да се ориентира в смисъла на написаното.

Както вече споменах по-горе, увода е твърде удължен, което може да се види дори и в автореферата. Според мен проблемът в случая е, че докторантът не е отделил прегледа на литературата в отделна глава, а го е слял с мотивацията, целите и задачите и първоначалните постановки на художествения проблем. Друга страна на проблема с удължаването на увода е обстоятелствеността, с която Юлиан Митев пристъпва към развиването на тезата си. Осъзнавайки сложността и новостта на явлениято, което трябва да изследва, докторантът се стреми детайлно да навлезе във всички негови аспекти и да ги разнищи докрай.

В началото на първа глава докторантът се спира на възникването и развитието на видеоарта, но без да изпада в прекалено подробно проследяване на историята му. По-нататък се разглеждат връзките между кино, телевизия и видеоарт и по-точно как последния си извоюва самостоятелно място в пространството на технологичните изкуства. Отделя се внимание и на приликите и разликите между тях. Тук авторът на

дисертационния труд изтъква едно важно преимущество на видеоарта, а именно възможностите му да използва голямо разнообразие от екрани, което го прави изключително гъвкав и вариативен. Подчертани са и сериозните възможности за социална ангажираност на видеоартистите като се акцентира на примери свързани с художествения живот в България. На тази база се анализират от социологическа гледна точка и основните тенденции в развитието на българския видеоарт.

Във втора глава на дисертационния труд се отделя внимание на изразните средства, с които си служи видеоарта. Авторът обаче не се ограничава единствено с разглеждане на възможностите на камерата т.е. петното, линията, цвета на прожектирания върху екран образ и звука, а се задълбочава и в теоретичните концепции за специфичната видеоарт изразност и проблемът за времето и мястото в този вид художествени произведения.

Трета глава е озаглавена „Видеоартът и основните параметри на човешкото съществуване“. Цитирам това заглавие защото, то има претенции не само да се обобщи написаното до този момент, но и основната тема да бъде изведена на едно горно стъпало на значимост. Затова засегнатите подтеми в трета глава са „вечните“ – човека, себеизследването, пътя, труда, социума. Отново разсъжденията на автора са подкрепени с множество примери от творчеството на водещи, български видеоартисти.

Лично мен, макар и да са многословни, описанията и анализите на различни произведения ме убеждават още веднъж в значимостта на докторантския труд. Защото си давам сметка, колко оскъдно до този момент е популяризиран (а може би и анализиран?) българския видеоарт. По време на различни художествени изяви зрителите по правило не се задържат продължително време пред прожекционния екран. Дори и да го направят, те отнасят със себе си едно моментно впечатление, което трудно могат да свържат или сравнят с много други, изгледани или не, на друго място и в друго време.

В този смисъл мога да твърдя, че основното достойнство на дисертационния труд се състои в мащабното, прецизно и аналитично изследване на огромен фактологически материал свързан с българския видеоарт. При това изследването не се свежда единствено до хронологическо проследяване автори и произведения, а се стреми да обхване колкото се може повече аспекти на видеоарта, като нов тип изкуство свързано със съвременността.

Сигурен съм, че в България до този момент не съществува толкова детайлно и всеобхватно проучване по темата.

Тук възниква въпросът дали в един докторантски труд е необходимо такова многопосочно задълбочаване. Ясно е от прочита на труда, че конкретния текст може да послужи за написването на повече от една дисертации. Отговорът на този въпрос според мен опира до възможностите, нагласите и интересите на съответния докторант. Когато той е изцяло завладян и потънал в темата си, и с всички сили преследва постигане на цялост и максимална изчерпателност, то това допринася за постигане на истинските смисъл и полза от научното изследване.

Като препоръка ще обърна внимание на докторанта, че многобройните паралели между чужди и български автори, които прави почти в целия си текст, на моменти се оказват изморителни за читателя. Причината за това напрежение идва от усилията да се възприемат не само конкретните паралели, а и да се проследят и свържат разнопосочните посоки и връзки – исторически, концептуални, смислови, социални и др. Трудът би спечелил от едно по-диференцирано структуриране на текста в отделните глави и това не би оказало влияние върху стила на автора, но би подпомогнало ориентацията на читателя.

В заключение искам да подчертая. Че предложения труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, правилника за приложението му и на правилника за развитието на академичния състав на НХА.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Юлиан Николов Митев.

23.04. 2014г.

Гр. София.

(Проф. д-р Орлин Дворянов)